

Sigurnost i zaštita djece i mladih na internetu

Centar za sigurniji Internet

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

Ovaj projekt sufinancira Ured za udruge
Vlade RH. Stajališta izražena u ovoj
publikaciji isključiva su odgovornost
Centra za nestalu i zlostavljaju djecu.

Sufinancira Europska unija
Instrument za povezivanje Europe

Isključiva odgovornost ove publikacije je autorova (Centar za nestalu i zlostavljaju djecu). Europska unija nije odgovorna za bilo kakvu uporabu koje mogu biti izrađene od sadržanih informacija.

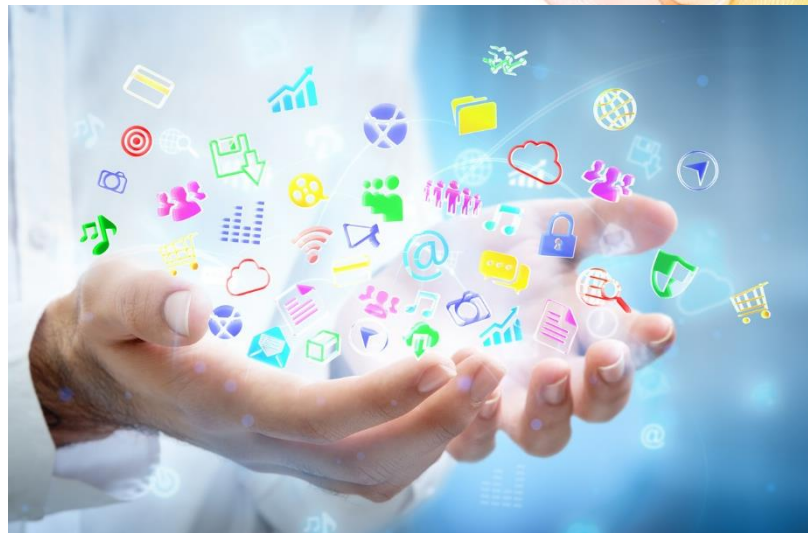
Djeca u svijetu suvremene tehnologije

Koliko često djeca koriste Internet u Hrvatskoj (2009.)

- Nekoliko puta dnevno 47%
- Jednom dnevno 26%
- Nekoliko puta tjedno 16%
- Jednom tjedno 4%

Od 505 učenika koji su sudjelovali u istraživanju (2014.)

- 55% mobitelom pristupa internetu
- 90% ima facebook profil (osnovnoškolci)

Djeca u svijetu suvremene tehnologije

Korištenjem tehnologije djeca i mladi gube svijest o granicama između stvarnog i virtualnog svijeta što povećava rizik za različita rizična ponašanja, nasilje i počinjenje kaznenih djela

Većina mladih koristi Internet u svrhu socijalnih interakcija, dijeljenja ideja, umjetničkog izražavanja

Rizična ponašanja na internetu

- RAZGOVOR S NEPOZNATOM OSOBOM
- DIJELJENJE OSOBNIH PODATAKA
- DIJELJENJE INFORMACIJA STRANCIMA
- UVRŠTAVANJE NEPOZNATIH OSOBA NA LISTU PRIJATELJA
- POSJEĆIVANJE PORNOGRAFSKIH STRANICA
- SEXTING
- ZLOUPORABA INTIME
- UZNEMIRAVANJE I PRIJETNJE

Ovisnost o internetu

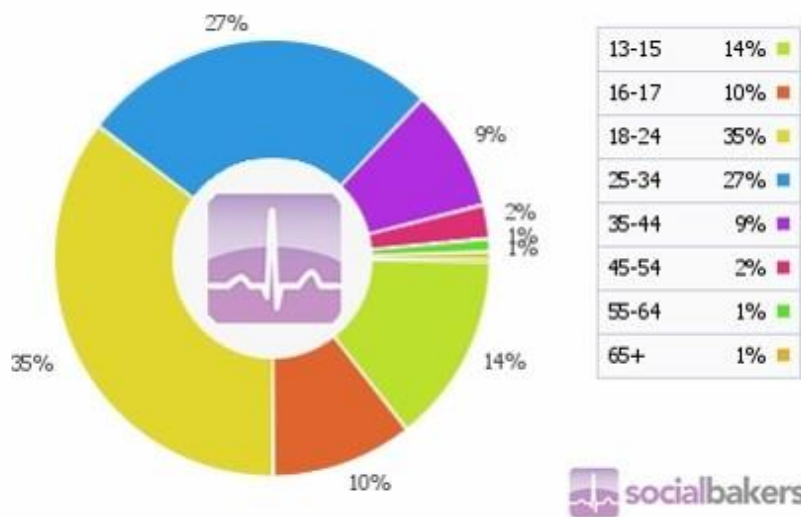
- Definicija: pretjerano korištenje interneta bez dovoljno opravdanog razloga što stvara poremećaj ili disharmoniju u odnosu na socijalne potrebe ili obaveze pojedinca i njegovu dobrobit
- O čemu su djeca ovisna na internetu: igrice, društvene mreže, chat sobe
- Karakteristike ovisnika: slabe društvene interakcije i uključenost u stvarni socijalni život, osjećaj neshvaćenosti, udaljavanje od roditelja i drugih važnih osoba

Ovisnost o internetu

- Djeca osnovnoškolske dobi ispred računala provedu 4-5 sati dnevno
- U razgovoru s roditeljima provedu manje od 30 minuta dnevno
- Posljedice: manjak socijalnih vještina i gubitak sposobnosti normalnog komuniciranja, povećanje dosade, nedostatak interesa i inicijative

Socijalne mreže – prijetnja i/ili mogućnost

- Od nešto više od 1 milijun aktivnih korisnika Facebook-a u Hrvatskoj 276.200 tisuća je u dobi od 13 do 17 godina što je 25.000 više nego što prema statističkim podacima ima djece u Hrvatskoj
- Kada djeca smiju imati FB profil?
- Ima li FB primjerene mehanizme za zaštitu djece?

Socijalne mreže – prijetnja i/ili mogućnost

The screenshot shows a Facebook interface. At the top, the Facebook logo is on the left, and navigation links for 'Naslovnica', 'Profil', and 'Korisnički račun' are on the right. A search bar is in the center. Below the navigation bar, there are notification icons for 'Obavijesti' (4), 'Poruke' (14), and 'Ljubitelji' (18). The main content area features a post with a provocative image of a woman in a red outfit and the text: 'Mislis da si bolja??? NE,kucko! Ti si samo DROLJA!!!! :*'. The post has several tabs: 'Zid', 'Info', 'Fotografije', 'Rasprave', and 'Recenzije'. Below the tabs, there are three comments from users, each with a 'Svidi mi se' button and a count of likes. The right sidebar contains advertisements for 'Peasant Economics' and 'Noa Noa Hr'. The left sidebar shows a list of friends and a section for '23.467 ljudi se ovo sviđa'.

facebook 4 14 18 Traži Naslovnica Profil Korisnički račun

Obavijesti

Mislis da si bolja??? NE,kucko! Ti si samo DROLJA!!!! :* Svidi mi se

Zid Info Fotografije Rasprave Recenzije

14 ljudi je reklo da im se ovo sviđa.

9 ljudi je reklo da im se ovo sviđa.

33 ljudi je reklo da im se ovo sviđa.

20 ljudi je reklo da im se ovo sviđa.

Ahmet Dogan holiday in Turkey... you are welcome to Antalya :)

Kreiraj oglas

Peasant Economics

Have you LIKED us yet?
Anita Marinić i Drvene Kuće
Drvene Vikendice su rekli da im se sviđa Peasant Economics.
Svidi mi se

Noa Noa Hr

Noa Noa ima i fenomenalne sandale. Klikni Like i osvoji poseban popust kao Fan Noa Noa Hr-a. Zagreb, Varšavska 4
Svidi mi se

Guess na PrivateSale.hr

Jednom se prijatelju ovo sviđa

23.467 ljudi se ovo sviđa

Mirela Hasanačić Medina Čk Anita Stijević

Socijalne mreže – prijetnja i/ili mogućnost

facebook [Naslovnica](#) [Profil](#) [Pronađi prijatelje](#) [Korisnički račun](#)

MaTeJa BaKsA- NaJvEća BaRanjSkA DrOlja [Pridruži se](#)

[Zid](#) [Info](#) [Rasprave](#) [Fotografije](#) [Video zapisi](#) [Događaji](#)

Osnovni podaci

Ime: MaTeJa BaKsA- NaJvEća BaRanjSkA DrOlja
Kategorija: Zajednički interesi - Prijatelji
Opis: oni koji znaju za nju nije im potreban opis....hahaha
Tip privatnosti: Sav sadržaj je javan.

Informacije

Kategorija: Zajednički interesi - Prijatelji
Opis: oni koji znaju za nju nije im potreban opis....hahaha
Tip privatnosti: Sav sadržaj je javan.

Administratori

- Susjed Vjeran Osk
- Kristina Kika Matasović (osnivač)

Članovi

6 od 294 članova [Vidi sve](#)

Napravite oglas

Facebook stranice

Facebook stranice ti pomažu da otkriješ nove umjetnike, poslove i brendove, te da se povežeš s onima koje već voliš.

[Više oglasa](#)

Maja Grgiceva 0 [Chat Prijatelja na mreži \(0\)](#)

Grupe mržnje

Zašto djeca koriste govore mržnje?

- 53% želi biti smiješno
- 45% misli da je to „cool“
- 32% ne misli da je to uvredljivo
- 30% mrzi određene grupe

Tablica 1. Primjeri *grupa mržnje* na društvenoj mreži Facebook (3. svibnja 2014.)

Naziv grupe	Broj „Lajkova“	Jesu li osobe koje se vrijeđa imenovane punim imenom i prezimenom?	Je li riječ o maloljetnim osobama?	Vrijeđa li se osobe muškog ili ženskog spola?	Objavljuju li se eksplicitne fotografije?	Uvredljivi / pogrdni komentari
Najveće drolje osnovnih i srednjih škola	50.039	Da	Da	Ženskog	Da	Droljetina, nevina ko pikado, kurvetine, jeftini komad mesa... (Brojne psovke.)
Maloljetne droljice	7.262	Da	Da	Ženskog	Da	„Daje se za komad svijeze SARMULJE.“ „Je** se od 16-te. Voli starije a je**** se sa stricem .Obozava u guzicu.“ „A je ružna braco ko tri siptara.“ „Po usmenoj predaji je teska kurva.“ Kurva. Kurvetina. (Brojne psovke.)
Najveće Drolje i Kurve iz HR, SRB, BiH	4.002	Da	Da	Ženskog	Da	„Kurvetina sa višegodišnjim iskustvom.“ „XX, 7. razred, tako mlada a vec drolja!“ Drolje, kurvetine. (Brojne psovke.)
Najveće drolje osnovnih i srednjih škola	3.839	Da	Teško je odrediti	Ženskog	Da	Drolja. Kurva. „Nije dobio ko nije tražio.“ „Ona nije nist ona je samo drolja.“ (Brojne psovke.)
Najveće sprdnje Rijeke	1.918	Da	Da	I muškog i ženskog	Da	Pederi. Glupača. (Brojne psovke.)
Najveći kreteni Rijeke	1.621	Da	Teško je odrediti	I muškog i ženskog	Da	XX izgleda ko da ga je nilski konj okotio pas mater retardiranu!“ „Retard.“ „On je uvreda za retarda.“ (Brojne psovke.)

Negativni utjecaj socijalnih mreža

- U želji za što bržim odrastanjem maloljetnici se pridružuju navedenim grupama radi postizanja „višeg” statusa među vršnjacima
- Uzori su im stariji poznanici ili „cool” djeca u njihovom društvu
- Međusobno se potiču na stvari koje stvaraju ovisnosti
- „Cilj” je prikupiti što više lajkova čime se upuštaju u rizična ponašanja
- Opasnost od kazneno pravnih posljedica

Mogućnosti socijalnih mreža

- Izravan kontakt s djecom na interaktivan način
- Velik broj dostupne djece za edukativne aktivnosti
- Najbrže širenje novosti (npr. Nestanak djeteta)
- Veliki izvor informacija oko ozbiljnih problema među vršnjacima

Zlostavljanje u virtualnom svijetu

Cyberbullying – nasilje preko interneta: ponašanje jedne ili više osoba koje je usmjereno na namjerno nanošenje štete drugima upotrebom suvremene tehnologije

Školski hodnici, igrališta, razred

društvene mreže, chatovi, blogovi

„Tehnologija ne zlostavlja djecu, to čine ljudi“

18% djece u dobi od 12 do 15 godina je bilo žrtva nekog oblika nasilja preko interneta

Zlostavljanje u virtualnom svijetu

2 vrste nasilja preko interneta:

a) Izravan napad

- Slanje uznemirujućih poruka
- Krađa ili promjena lozinke
- Objava privatnih podataka ili neistina
- Slanje uznemirujućih fotografija
- Postavljanje internetskih anketa o žrtvi
- Slanje virusa
- Slanje pornografskih ili neprimjerenih sadržaja
- Lažno predstavljanje

b) Napad preko posrednika

- događa se kada počinitelj napada žrtvu preko treće osobe

Zlostavljanje u virtualnom svijetu

- Iako se zlostavljanjem u virtualnom svijetu ne može direktno fizički povrijediti drugu osobu posljedice su vrlo ozbiljne i ništa manje opasne od onih uzrokovanih direktnim fizičkim i psihičkim nasilje
- Odvija se 24 sata dnevno, 7 dana u tjednu
- Dijete ili mlada osoba nije sigurna niti u svom domu i nema mogućnost „pobjeći“ od počinitelja nasilja

Zlostavljanje u virtualnom svijetu

- Istraživači pretpostavljaju da je razlog sve većoj učestalosti nasilja preko interneta anonimnosti i nedostatak fizičkog kontakta u komunikaciji
- Anonimnost daje osjećaj da nekažnjeno mogu ne poštivati socijalne norme i ograničenja
- Difuzija odgovornosti

Zlostavljanje u virtualnom svijetu

- Karakteristike počinitelja: impulzivni, razdražljivi, samosvjesni, željni dominacije, željni kontrole, skloniji devijantnom ponašanju i zlouporabi psihoaktivnih tvari
- Karakteristike žrtve: nisko samopouzdanje, anksioznost, depresija, povučенost, osjetljivost, neasertivnost, pretilost, nedostatak higijene, problemi s vidom i sluhom, dijete koje se po nečemu razlikuje

Zlostavljanje u virtualnom svijetu

- Posljedice vršnjačkog nasilja vidljive su na zdravstvenom, psihološkom i tjelesnom planu
- Smetnje u spavanju, psihosomatske smetnje, depresija, enureza, suicidalne ideje, slabije komunikacijske vještine
- Slabiji školski uspjeh, veći broj izostanaka, slabija motivacija
- Preplavljenost, ranjivost, ljutnja, razdražljivost

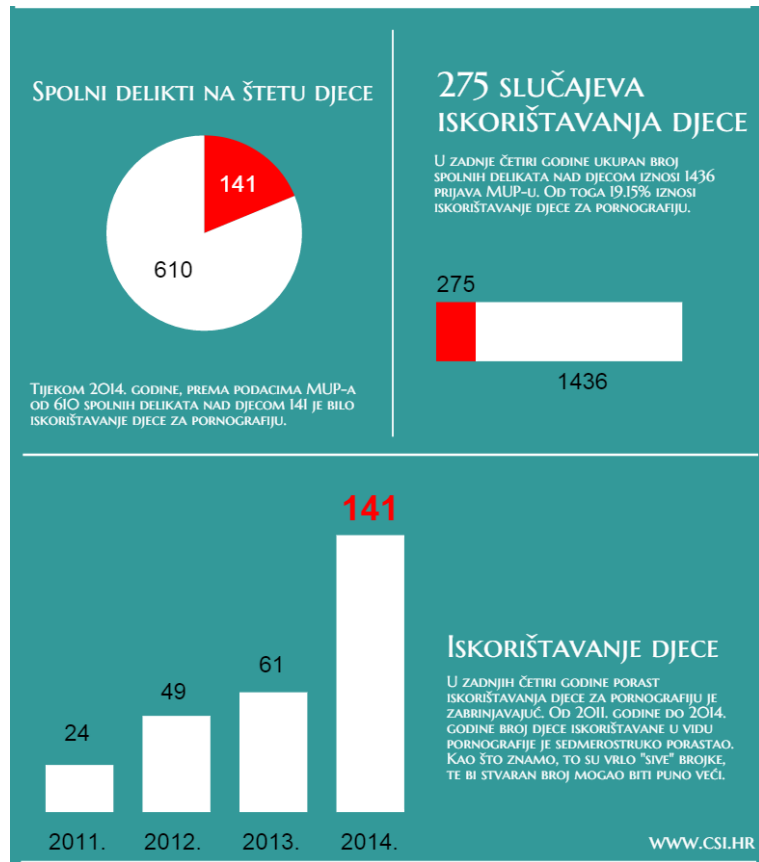
Odgovaramo li pred zakonom za ono što pišemo?

Prema Kaznenom zakonu:

- Oštećenje i uporaba tuđih podataka
- Kleveta
- Iznošenje osobnih ili obiteljskih prilika

Spolni delikti na štetu djece

- Od 610 spolnih delikata prema podacima MUP-a 141 je bilo iskorištavanje djece za pornografiju
- U zadnje 4 godine je bilo 275 slučajeva iskorištavanja djece što je 19,15% od ukupno 1436 spolnih delikata nad djecom

Dječja pornografija

- Pedofilija je spolna nastranost tj. seksualna sklonost prema djeci istog ili suprotnog spola
- Predstavlja bilo koji vid seksualne eksploatacije djece mlađe od 16 godina u cilju seksualnog zadovoljavanja odrasle osobe
- U svijetu otkriveno preko 2 miliona pedofila
- Na internetu je aktivno oko 100 000 stranica s pedofilskim sadržajem
- Godišnje se zaradi oko 3 milijarde dolara na sadržajima koji uključuju dječju pornografiju

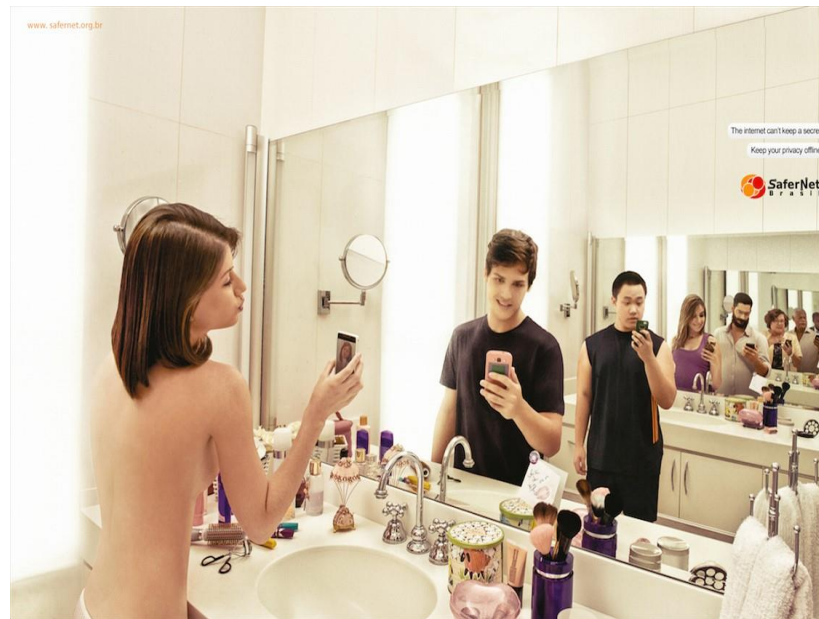

Otkrivanje pedofila u chat sobama

- a) Pedofili koji vrebaju djecu radi sastanka i spolnog odnosa
- b) Pedofili koji vrebaju djecu radi približavanja i uspostavljanja odnosa i potom ucjene zbog slanja slika djece golog tijela
- c) Pedofili koji su u zamjenu za bonove kupovali slike
- d) Kontakt s drugima istih sklonosti radi razmjene materijala
- e) Kontakt s drugima istih sklonosti radi razmjene informacija o dostupnim web stranicama

Sexting

- Definicija: pisanje seksualno eksplicitnih poruka, fotografiranje sebe ili drugih u seksualno eksplicitnim „pozama“ i prijenos ili razmjena tih slika s vršnjacima
- Uključuje slike, tekst video
- Putem mobitela, Skype-a, društvenih mreža

Sexting/Sextortion

OPASNOSTI

- Gubitak kontrole
- Vršnjačko nasilje
- Emocionalne posljedice
- Pravne prepreke (distribucija dječje pornografije, zlouporaba osobnih podataka)

U Velikoj Britaniji u zadnjih 12 mjeseci je poslalo ili primilo takav sadržaj:

- 7% djece u dobi od 11-12 godina
- 14% djece u dobi od 13-14 godina
- 22% djece u dobi od 15-16 godina

Sextortion

- Zemlje Europske Unije imaju sve veći broj slučajeva ovakvog oblika iznude
- U Nizozemskoj u 2014.godini 427 prijava, u 2015. već nakon 6 mjeseci 327 prijava
- Najčešće su žrtve mladići u dobi od 18 do 36 godina
- Počinitelji se lažno predstavljaju kao djevojke i nagovaraju dječake/mladiće na različite postupke koje snimaju te nakon toga ih novčano ucjenjuju

Preporuke za roditelje

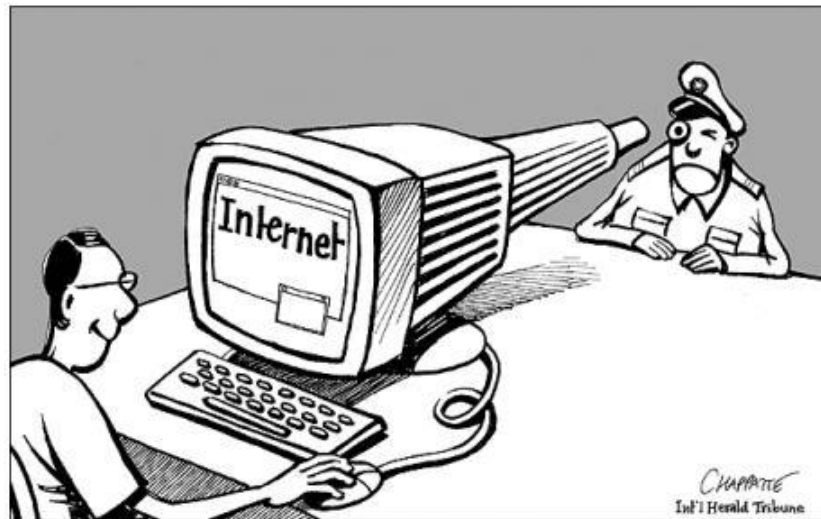
- Pitajte djecu koje stranice posjećuju i što rade online?
- Pitajte djecu kako štite sebe i svoje podatke kada su na internetu? Imaju li možda neke savjete za Vas te gdje su ih saznali? Provjerite s njima znaju li što je primjereno dijeliti preko interneta, a što ne?
- Provjerite znaju li kome se mogu obratiti za pomoć i od koga mogu zatražiti savjet? Također, znaju li gdje trebaju prijaviti neprimjereni sadržaj?
- Potaknite ih da pomognu drugima.
- Razmislite o stvarima ili aktivnostima koje možete zajedno raditi korištenjem suvremene tehnologije.

Facebook kod djece mlađe od 14 godina

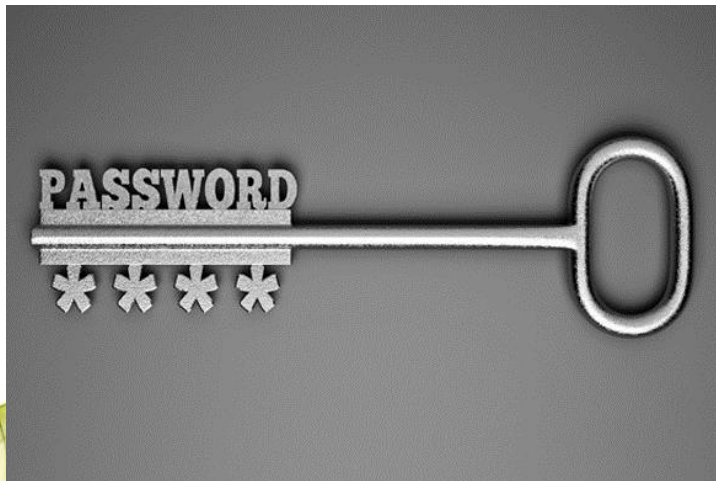
- Roditelj ili odrasla osoba otvara profil
- Ne odavati lozinku
- Prilagoditi postavke privatnosti
- Kontrola prijatelja i poruka
- Objasniti pravila ponašanja na društvenim mrežama

Privatnost se čuva!

- Privatne stvari je važno držati privatno!
- Zapamtite da je svaki vaš postupak online dio vašeg digitalnog otiska!
- Vaši postupci online mogu imati kazneno pravne posljedice!

Tvoja lozinka je tvoj ključ

Lagana lozinka=lagan ulaz
za hakere!

Nikako nemojte imati istu lozinku
za različite račune

Najbolja lozinka uključuje brojeve,
velika i mala slova i posebne znakove

Kome se obratiti za pomoć?

- Policijskim službenicima
- Centru za socijalnu skrb
- Stručnim djelatnicima škole
- Ceentru za sigurniji Internet
- Centru za nestalu i zlostavljšanu djecu
- Drugim organizacijama

Centar za nestalu i zlostavljaju djecu

Neprofitna je organizacija osnovana 2006. godine u Osijeku po uzoru na slične organizacije u svijetu.

U početku je udruga svoj rad usmjerila na zaštitu djece od seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja putem interneta, prevenciju širenja dječje pornografije i pedofilije te drugih oblika zlostavljanja vezanih uz uporabu interneta.

Rad CNZD-a prate i podržavaju Pravobraniteljica za djecu, Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, srodne organizacije, lokalna zajednica, mediji te neki gospodarski subjekti.

Centar za sigurniji Internet

“Safer Internet Centre Croatia:
Making internet a good and safe place”
(2015-HR-IA-0013)

Sufinancira ga Europska unija iz programa Department C – Connecting Europe Facility (CEF).

Projekt se provodi pod pokroviteljstvom Innovation and Networks Executive Agency (INEA) na temelju ovlasti delegirane od strane Europske komisije.

Centar za sigurniji Internet

Koordinator projekta:

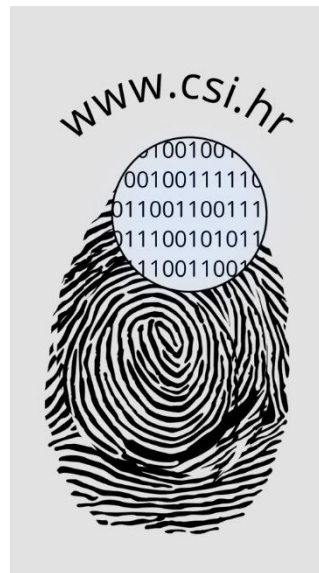
Centar za nestalu i zlostavljenu djecu, Osijek

Partneri:

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera,
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

Grad Osijek

Vipnet d.o.o.

Centar za sigurniji Internet

Cilj ovog projekta je održati i unaprijediti rad Centra za sigurniji Internet, nadalje projekt predviđa održavanje i unaprjeđivanje Hotlinea servisa za prijavu štetnog sadržaja na internetu (planira se nabava opreme za digitalnu forenziku, kako bi se unaprijedilo provjeravanje prijavljenih štetnih sadržaja putem Hotline sustava), kao i Helplinea servisa za djecu i roditelje kako bi prijavljivali štetan sadržaj i dobili stručnu pomoć (Helpline broj 0800/606-606 za prijavljivanje i pružanje pomoći vezano uz štetne kontakte, ponašanja i sadržaje) koja je besplatna, dostupna je na razini cijele Hrvatske, a savjete i pomoć pruža obučeni stručni suradnik psiholog.

Web detektivi

- Osigurava sustavan način poučavanja učenika, potiče i unapređuje njihove intelektualni, tjelesni, moralni i duhovni razvoj u skladu s njihovim sposobnostima i sklonostima
- Cilj: obrazovati i osposobiti djecu diljem RH za usvajanje i razvijanje vještina prepoznavanja neprimjerenih i opasnih sadržaja kroz tematska predavanja i praktične radove

Web detektivi

Zadaci web detektiva:

- Praćenje i prijava nepoćudnog sadržaja pomoću e-prijavnice
- Identifikacija preko e-prijavnice
- Reagiranje provjerom sadržaja i slanjem e-prijavnice

Dostupni alati

- Web stranica csi.hr
- Besplatna savjetodavna linija 0800 606 606
- Online prijavni obrazac
- Društvene mreže (facebook, twitter, askfm)
- Priručnici za društvene mreže
- Mobilna aplikacija
- SINI

ONLINE FORMULAR ZA PRIJAVU NEZAKONITOG SADRŽAJA

http://www.cnzd.org/site/hotline.php

FORMULAR ZA PRIJAVU NEZAKONITOG E-SADRŽAJA

Ovo je mjesto na kojemu možete prijaviti ilegalne sadržaje na Internetu koji prikazuju, opisuju, potiču ili su na bilo koji način vezani uz seksualno i drugo nasilje nad djecom. CNZD se obvezuje poštivati privatnost prijavitelja svake prijave.

OPCIJA 1: Želite ostati anonimni

Želim ostati anonimni

OPCIJA 2: Želite priložiti osobne podatke

Ime	<input type="text"/>
Prezime	<input type="text"/>
Email	<input type="text"/>
Organizacija	<input type="text"/>
Država	<input type="text" value="Croatia"/>

ODABERITE KATEGORIJU SADRŽAJA KOJI PRIJAVLJUJETE

- sadržaji seksualnog zlostavljenja djece [\[Saznaj više\]](#)
- neprimjerena on line komunikacija (chat) s djetetom [\[Saznaj više\]](#)
- povreda Pravidnika o zaštiti maloljetnika [\[Saznaj više\]](#)
- sadržaji koji potiču na rasnu mržnju [\[Saznaj više\]](#)

Zašto Online prijavni obrazac?

- Podiže se sigurnost i količina informiranosti na veću razinu zbog mogućnosti anonimne dojave
- Iskustva iz drugih zemalja
- Jedino tako znamo razmjere problema i možemo kreirati preventivne programe
- Razmjena iskustva i „crnih“ lista među članicama
- Suradnja s MUP-om
- Mogućnost kvalitetnog djelovanja prema pružateljima Internet usluga

Hvala na pažnji!

www.csi.hr
Za više informacija:
helpline.csi@gmail.com
0800 606 606

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

Ovaj projekt sufinancira Ured za udruge Vlade RH. Stajališta izražena u ovoj publikaciji isključiva su odgovornost Centra za nestalu i zlostavljano djecu.

Sufinancira Europska unija
Instrument za povezivanje Europe

Isključiva odgovornost ove publikacije je autorova (Centar za nestalu i zlostavljano djecu). Europska unija nije odgovorna za bilo kakvu uporabu koje mogu biti izrađene od sadržanih informacija.